

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/220422,Antoni-Abraham-18691923.html>
27.02.2026, 07:17

Antoni Abraham (1869–1923)

„Jest to chłop mocny i silny, do dwóch metrów wzrostu, dłoń ma jak lew, plecy jak niedźwiedź, a głos piorunujący, zaś tabakierka jego jest tak wielka, że tabak z niej starczyłoby dla nas na cały rok”. („Gazeta Gdańska” z 1913 r.) Antoni Abraham zmarł 23 czerwca 1923 roku.

[Niepodległość](#)

23.06

Urodził się we wsi Zdrada w rodzinie chłopskiej. Skończył jednoklasową szkołę wiejską. Po śmierci ojca opuścił rodzinne strony, aby znaleźć zatrudnienie. Podejmował się różnych zajęć. Pracował jako pomocnik rybacki w Pucku i u leśniczego Wichty w Bolszewie. W tym czasie poślubił Matyldę Paszkównę, z którą miał czwórkę dzieci. Po przeprowadzce do Sopotu był zatrudniony w przedsiębiorstwie spedycyjnym. Za zaoszczędzone pieniądze nabył parcele i wybudował dom, następnie zakupił żwirownię i założył firmę furmańską. Niestety, po podpisaniu weksli Niemcowi o nazwisku Bahr stracił majątek. W czasie Wielkiej Wojny Abraham, tak jak jego synowie i zięć, został wcielony do pruskiego wojska. Służył jako artylerzysta na froncie we Francji. W czasie walk ranny, po pobycie w szpitalu wrócił na Kaszuby. W 1918 r. został członkiem Podkomisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Gdańsku i założył Radę Ludową w Oliwie. Jako członek delegacji kaszubskiej udał się na konferencję pokojową do Paryża. Podróż była bardzo ryzykowna i – zgodnie z jedną z wersji – aby przedostać się przez granicę i dotrzeć do Warszawy, musiał wmieszać się w grupę robotników rolnych, którzy szli do pracy. Inna wersja podaje, że Abraham dotarł do okopów powstańców wielkopolskich, którzy pomogli mu dostać się do Poznania. Spotkał się między innymi z Ignacym Paderewskim. Po powrocie na Pomorze rozpoczął współpracę z międzynarodową komisją wyznaczającą granicę polsko- -niemiecką. Uczestniczył w zaślubinach Polski z morzem, 10 lutego 1920 r. w Pucku. W roku 1920 przeniósł się z Oliwy do Gdyni, gdzie pracował w wędzarni ryb. Mieszkał na ul. Starowiejskiej 30, w domu bogatych kaszubskich gospodarzy, Skwierczów. Cały czas był aktywny społecznie. Wziął udział w wycieczce kaszubskiej po Polsce. Spotkał się z prezydentem II RP Stanisławem Wojciechowskim. Zmarł w 1923 r. na raka żołądka. Jego pogrzeb był wielką manifestacją narodową. Został pochowany, zgodnie z jego wolą, na cmentarzu na gdyńskim Oksywiu.

Biografia: [Pomorscy Ojcowie Niepodległości. Historia i pamięć](#)

Polecamy:

● [Barbara Męczykowska, „Antoni Abraham”, Gdańsk 2020, 16 s. Broszura wydana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Gdańsku.](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Niepodległość

Biografie

Antoni Abraham (Fot. Domena publiczna)

Antoni Abraham (1869-1923). Fot. domena publiczna